1893 — 1973
80 років
Службі Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 188. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 11-го ЖОВТНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, OCTOBER 11, 1973 No. 188. VOL. LXXX.

ПОЛІТИЧНА РАДА УККА ВІДБУЛА ЗБОРИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н.Й. (УККА). — В суботу, 6-го жовтня 1973, Політична Рада УККА відбула своє чергове зібрання, в якому взяло участь понад 40 членів. Зборами, що відбулися в Українському Інституті Америки, проводили її голова проф. Іван Вовчук та заступник голови інж. Степан Куропась. Секретарювала на засіданні п-і Мирослава Ласовська.

В програму зборів увійшли доповіді екзекутивного віцепрезидента УККА Йосипа Лисогора про Другий Світовий Конгрес Вільних Українців, що відбудеться від 1 до 4 листопада ц.р. в Торонті, Канада; інформативна доповідь голови Культурної Комісії Політичної Ради УККА д-ра Любомира Винара, професора Кентського університету, про необхідність видання Історії українського поселення в Америці та довідників про українське життя в цій країні.

Організаційні доповіді про структуру та працю Відділів УККА на місцях виголосили мґр Ярослав Рак, голова Відділу УККА в Нюарку, та д-р Михайло Снігурович, голова Відділу УККА в Ню Гейвені, що є також головою Стейтової Організації Відділів УККА в Коннектикат.

Другий СКВУ в Торонті

Екзекутивний віцепрезидент УККА Йосип Лисогір зреферував справу підготови до Другого СКВУ, а саме його цілі та фінансування. Найважливішою ціллю Конґресу є мобілізація українських політичних сил у вільному світі для несення якнайбільш успішної допомоги українському народові у його боротьбі за свою державну незалежність та його змагання за приверненння прав людини в Україні, які Москва послідовно нищить своєю політикою русифікації та народовбивства. СКВУ плянує тепер певні зміни його Статуту, як теж постійний осідок Генерального Секретаріяту СКВУ, залишивши ротаційну систему. УККА зобов'язаний вплачувати 40% цілого бюджету СКВУ, Канада — 35%, а останніх 25% припадає на українські центральні організації в інших країнах скупчення. Негайні наші пожертви на фонд СКВУ є доконче потрібні.

Доповідь Йосипа Лисогора доповнив екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко, який з'ясував цілий ряд практичних справ, як, напр., справу репрезентації низових клітин УККА, продаж білетів на бенкет, технічні переведення і т.п.

В дискусії, в якій взяли участь ред. І. Кедрин, п-і Ст. Букшована, о. В. Базилевський, інж. Е. Івашків, д-р В. Савчак, Д. Мельник, О. Калинник порушено багато різних проблем, зв'язаних із підготовою Конґресу.

Активізація наукового дослідження українського життя в Америці

Проф. д-р Любомир Винар у своєму інформативному слові ствердив, що українці в Америці є далеко позаду інших етнічних груп в ділянці опрацювання наукових видань про життя і вклад своєї іміґрації в розбудову Америки. Цією справою займаються тепер Українське Історичне Товариство, Комісії для вивчення української іміґрації в Америці при УВАН та НТШ і Центр Етнічних Дослідів в Кентському Стейтовому Університеті. Конкретно, проф. Винар заявив — плянується видання чотирьох основних праць англійською мовою в цій ділянці, а саме: (1) двотомова „Історія Українців в Америці", що включатиме властиву історію та джерела (найважливіші історичні документи); (2) „Український Бібліографічний Довідник"; (3) „Довідник Українського Життя в ЗСА" та (4) „Індивідуальні записи на магнетофонній стрічці" (т.зв. "oral histories"), зібрані від українських громадських та політичних діячів. Ця, вперше так широко запляновака праця, має велике значення для української історії. В її реалізуванні УККА допоможе своїми фінансами та архівами.

Структура та праця Відділів УККА на місцях

Мґр Я. Рак, голова Відділу УККА в Нюарку, Н.Дж., доповідав про структуру Відділів УККА та певні труднощі, які витворюються у зв'язку з представництвом місцевих організацій у Відділі УККА. Тому, що Управи Відділів УККА складаються виключно з представників та делеґатів місцевих українських організацій, праця Відділу не може поступати успішно таефективно, бо багато делеґатів є заанґажовані у праці своєї організації та вважають, що їхня роля кінчиться саме на їх присутності у Відділі та репрезентації. Таке розуміння справи не є правильним, а навіть шкідливим для нормального функціонування праці Відділів, бо в них нема кому працювати. На пропозицію доповідача, Політична Рада УККА прийняла три резолюції в цій справі, закликаючи всі центральні організації, щоб вони вплинули на свої складові клітини до повної активізації їх представників у Відділах УККА; одна з резолюцій закликає Екзекутиву УККА негайно подбати про заанґажування постійного організаційного референта при Екзекутиві УККА, який міг би віддатися всеціло організаційним справам в терені.

Д-р М. Снігурович, голова Відділу УККА в Ню Гейвені, зреферував основно, що може зробити Відділ УККА на зовнішньому відтинкові. Він конкретними прикладами ілюстрував працю його Відділу на полі загально-громадському та на американському відтинкові. Це включає участь української громади в таких загально-американських імпрезах, як Парада Льояльности, Тиждень Поневолених Націй, День Американської Незалежности, публічні антикомуністичні дії, контакти з американською пресою, телевізійними та радіовими стаціями, зв'язки з конґресменами та сенаторами, як теж із стейтовими

(Закінчення на стор. 4-ій)

НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ЗАПОВІДАЄТЬСЯ ЗАТЯЖНА ВІЙНА; СССР ЗАКЛИКАЄ АРАБСЬКІ ДЕРЖАВИ ДАТИ ДОПОМОГУ ЄГИПТОВІ ТА СИРІЇ

Тел Авів/ Каїро. — Повідомлення з фронтів здовж Суезького каналу та в районі Голянського плоскогірря виявляють, що ізраїльським збройним силам не пощастило завдати нищівного удару наступаючим єгипетським та сирійським військам. Тільки великим коштом в людях та узброєнні вдалося ізраїльському командуванню зупинити просування єгиптян на Синайському півострові, а також поліпшити свої позиції на сирійському фронті. Ізраїльське летунство втратило не менше як 50 реактивних винищувачів та бомбардувальників, головно з уваги на ефективну протилетунську оборону в Єгипті та Сирії, де є розміщені совєтські протилетунські ракети різних типів. Протилетунська єгипетська оборона виявилася настільки успішною, що ізраїльським летунам не пощастило знищити понтонних мостів на Суезькому каналі, через які єгиптяни перекидають до Синаю військові частини та потрібний виряд. Єгипетські війська цілком опанували ізраїльську оборонну лінію здовж східнього берегу Суезу Бар-Лев, захоплюючи полонених, в тому командира бриґади полковника Ягурі. Ізраїльські війська зайняли оборонні позиції на віддалі від 3 до 9 миль на схід від Суезу, в той час, коли єгиптяни закріплюють щораз то краще свої позиції на східньому березі Суезького каналу. У боях з сирійськими військами ізраїльці мали кращі успіхи, але й на цьому фронті їм не пощастило звільнити Голянського плоскогіря від сирійців. Втрати по обох боках дуже великі. За інформаціями з Тель Авів, сирійці втратили в боях не менше як 800 танків. Враховуючи таку загальну ситуацію, ізраїльський генерал Агарон Ярів поінформував, що Ізраїль мусить бути приготований на важку і довгу війну та що не можна надіятися на те, що повторяться події з 1967 року, коли ізраїльській армії вдалося упродовж шести днів розгромити з'єднані армії арабських держав. Чужоземні військові спостерігачі згоджуються з такою оцінкою, вказуючи на те, що до цієї війни Єгипет та Сирія належно підготовилися, а що найважливіше, зуміли підготовку перевести у повній таємниці, що вможливило їм відразу добитися деяких успіхів та приневолити Ізраїль до оборони. Великим фактором у цій війні є це, що Єгипет та Сирія мають у своєму розпорядженні модерну протилетунську оборону, чим можуть рівноважити перевагу ізраїльського летунства. Це зокрема виявилося в час налетів, які за останні дні робило ізраїльське летунство, атакуючи Дамаск, нафтові сирійські рафінерії, а також єгипетські військові зосередження та устаткування в околицях Каїру та Порт Саїду.

Міжнародні заходи припинити війну — безуспішні

Вашинґтон. — Не зважаючи на всі зусилля з боку американського Уряду, досі ніякого успіху не зареєстровано на міжнародному відтинку, щоб припинити збройні дії на Близькому Сході. Не допомогли також прямі заходи ЗСА перед урядами СССР та комуністичного Китаю. Більше того, у Вашинґтоні одержано підтвердження факту, що Москва активно підтримує Єгипет та Сирію, а Л. Брежнєв звернувся навіть особисто до президента Альжиру Г. Бомедієна, щоб Альжир поспішив з допомогою Сирії та Єгиптові. Совєтські амбасадори у всіх арабських країнах з таким же зверненням звернулися до тих арабських урядів, які досі зберігають невтральність у розпочатій війні, щоб вони дали Сирії та Єгиптові максимальну допомогу. У зверненні Брежнєва до альжирського президента говориться, що „Сирія та Єгипет не можуть остатися самі у їхній боротьбі проти підступного ворога. Існує потреба у можливо найбільшій допомозі і підтримці для проґресивних урядів цих країн. Центральний комітет Комуністичної партії і совєтський уряд твердо переконані в тому, що альжирське керівництво належно доцінює особливість сучасної ситуації і, маючи досвід з антиімперіялістичної боротьби та керуючися ідеалами братерської солідарности, використає всі засоби у його диспозиції і започаткує всі заходи з метою підтримати Сирію та Єгипет у цій важкій боротьбі з ізраїльськими аґресорами". Очевидно, того роду становище Москви унеможливлює будь-яку ефективну міжнародну акцію на форумі ОН, тимбільше, що таке ж проарабське становище зайняв також комуністичний Китай.

Уряд СССР про конфлікт на Близькому Сході

Москва. — Газета „Правда" з 8 жовтня опублікувала повідомлення совєтського уряду, в якому він займає формальне становище до нової арабсько-ізраїльської війни. У заяві стверджується, що війна спричинена „експансіоністською політикою правлячих кіл Ізраїля... За останні дні Ізраїль сконцентрував значні збройні сили на лініях перемир'я з Сирією і Єгиптом, змобілізував резерви і, розпаливши тим самим обстановку, розв'язав воєнні дії. Відповідальність за нинішній розвиток подій на Близькому Сході та їх наслідки цілком і повністю паде на Ізраїль і ці зовнішні реакційні кола, які постійно підтримують Ізраїль у його аґресивних праґненнях... Совєтський Союз, вірний своїй принципіяльній політиці підтримки народів, які змагаються за свободу і незалежність, послідовно виступає як надійний захисник арабських держав. Засуджуючи загарбницьку політику Ізраїля, Совтський Союз рішуче підтримує законні вимоги арабських держав щодо звільнення всіх окупованих Ізраїлем в 1967 році арабських територій".

Речник хунти обороняє державний переворот у Чіле

Об'єднані Нації, Н. Й. — У вівторок, 9-го жовтня, чілійський міністер закордонних справ Ісмаєл Гуерта заявив перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй, що державний переворот у Чіле був спричинений тим, що уряд марксистського президента Альєнде був диктаторським і просяклим корупцією та доводив країну до економічної руїни й цілковитого упадку. Гуерта твердив, що Куба була головним інстиґатором спроб встановити ліву диктатуру в Чіле. Чілійський міністер закордонних справ обвинуватив „кубинських аґентів" за постачання зброї для лівих елементів у Чіле. Він заявив, що до країни таємно перевезено таку велику кількість совєтських револьверів, кулеметів, гармат, ракет, вибухового матеріялу тощо, що можна було озброїти понад 20,000 чоловік. На доказ своїх тверджень, Гуерта пред'явив лист, здогадно від Фіделя Кастра, в якому кубинський верховода натякає на свій зв'язок із чілійськими лівими революціонерами. Президент Альєнде, за словами Гуерти, радо погоджувався на такого роду „допомогу".

У своїм виступі в Об'єднаних Націях Гуерта сказав, що він знає, що уряд Альєнде був викликав ентузіязм у багатьох, але також заявив, що цим ентузіястам було легко обговорювати події в Чіле, сидячи у вигідних кріслах в інших країнах, а цілком іншою справою було переживати ці події. Під час промови чілійського міністра закордонних справ коло 20 делеґацій, між ними, Куба, Танзанія й Альжирія, демонстративно залишили залю Генеральної Асамблеї. Вісім глядачів були усунені поліційними чинниками після того, як вони почали вигукувати „Чіле — так! Хунта — ні!"

В Арґентині вбито 4-го з черги робітничого провідника

Буенос Айрес. — У вівторок, 9-го жовтня, в курортному місті Мар-дель-Плята застрелено Хуліяна Хулійо, який був провідником робітничої спілки шоферів. Від повороту до влади Хуана Перона це вже четвертий з черги робітничий лідер, що згинув у атентаті. Поліційні чинники заявили, що Хулійо був застрелений двома чоловіками в автобусовій стації та що вбивники втекли.

Минулого тижня був убитий Марцелін Мансілля, близький приятель і співробітник Хуліяна Хулійо. 25-го вересня ц.р. крайовий провідник Генеральної Конфедерації Праці Хозе Руччі також згинув у атентаті, а день після того був застрелений Енріке Ґримберґ, член радикальної організації Пероністської Працюючої Молоді. Поліційні чинники не певні чи ці атентати були виконані марксистською терористичною організацією, яка називає себе Революційною Армією Народу, чи може ці вбивства є наслідком внутрішньої боротьби в пероністському русі. Між консервативною та лівою вітками пероністського руху вже довший час існують тертя.

„Обід в городі" придбав $5,000 на Український Науковий Інститут в Гарварді

Ірвінґтон, Н. Й. — У неділю, 7-го жовтня, тут на чудовій посілості Роберта і п-і Віри Ґольдманів відбувся дуже успішний „обід в городі", прихід з якого призначено на Український Науковий Інститут в Гарвардському університеті. Під час обіду, в якому взяло участь понад 200 осіб, виступав відомий українсько-американський актор Василь Шуст. Ця імпреза принесла на УНІ коло 5,000 долярів.

Думка зорганізувати цей обід вийшла від самих господарів. Роберт Ґольдман, молодий нюйоркський фінансист і президент фірми „Конґрес Фекторс", сам є випускником Гарвардського університету (кляса 1954 року). Його дружина Віра є дочкою Романа та п-і Казимири Гладунів з Рочестеру. На питання, що спонукало їх взятися за переведення такого обіду, Роберт Ґольдман відповів: „Ми обидвоє є „етнічно наставленими" людьми". Його предки, будучи жидами, були змушені залишити північну Польщу й переїхати до Америки. Батьки п-і Віри походять із Черча, Зах. Україна. Як нащадки еміґрантів, п-во Ґольдмани завжди виявляли зацікавлення справами народів їх походження. Під впливом прочитаних звернень Фонду Катедри Українознавства, в п-і Віри минулого березня постала думка зорганізувати такий „обід в городі", прибуток з якого був би призначений на УНІ в Гарвардському університеті. Порадившись із своїм чоловіком, п-і Віра звернулася в цій справі до своєї знайомої п-і Ірини Стецури, відомої із своїх організаторських здібностей. П-і Ірина й Роман Стецюри, а також інж. Андрій Пащук взялися за організування цього обіду. Їх праця увінчалася успіхом, коли в неділю, 7-го жовтня, понад 200 осіб відгукнулося на їх заклик і прибуло до колишньої посілости Тіффані у по-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ДЕЛЕҐАЦІЯ УККА НА ДРУГИЙ СКВУ

На нарадах Президії й Політичної Ради Українського Конґресового Комітету Америки остаточно устійнено і затверджено склад делеґації УККА на Другий Світовий Конґрес Вільних Українців. Крім Йосипа Лисогора, Іґната Білинського, проф. д-ра Богдана Гнатюка, проф. д-ра Матвія Стахова та мін. Юліяна Ревая, які візьмуть участь у Другому СКВУ, як члени Секретаріяту СКВУ, УККомітет на тому Конґресі репрезентуватимуть: проф. д-р Лев Добрянський, о. шамбелян Мирослав Харина, о. Базилевський та д-р Антін Жуковський і мґр Іван Базарко, проф. Іван Вовчук, мґр Уляна Дячук, Антін Драган, проф. д-р Петро Стерчо, мґр Іван Винник, Квітка Семанишин, інж. Роман Галібей, проф. Василь Омельченко, Христя Кульчицька та Олекса Калинник і д-р Володимир Душник, як редактор „Українського Квартальника".

Нюгейвенська Округа УНС відбула організаційні збори

Гартфорд. — В неділю 7-го жовтня Округа УНСоюзу Ню Гейвену відбула тут в приміщеннях Народного Дому осінні організаційні збори. Нарадами проводив д-р М. Снігурович, голова Округи, а секретарював Т. Слевінський. По відкриттю зборів д-р Снігурович перевів аналізу організаційних досягнень Округи порівнюючи їх з попередніми трьома роками. Він ствердив, що за перших 9 місяців 1973 року приєднано 149 нових членів, на 2 члени більше, як за цілий попередній рік, а також на 13 членів більше як в 1971 р. До кінця біжучого року залишилося ще майже три місяці і для виконання наміченої квоти 260 нових членів треба дальше систематично і наполегливо працювати. Присутня на нарадах пані Уляна Дячук, гол. касирка УНСоюзу, відмітила організаційні осяги поодиноких Відділів. На кінець вересня перед веде в організаційній кампанії Відділ 277, придбавши 28 членів. Друге місце зайняв Відділ 414 з 23-ма членами, а третє Відділ 59 і 387 по 17 членів кожний. Опісля слідують Відділи 254, 101 і 350 які здобули 13, 12 і 11 членів. Помимо тих успіхів, 4 Відділи Округи не придбали ані одного члена. За піврічні організаційні осяги наділено д-ра М. Снігуровича золотою відзнакою, а В. Олійника срібною. Відмічено 6 організаторів Округи, які ведуть перед в точкуваннях перед-конвенційні винагороди. В дискусії яка вив'язалася опісля, брали участь панове Гіна, Слевінський, Мусій, Добчанський, Гук, Фіцик, Василенко і інші. Заторкнено потребу більш посиленої реклями про УНСоюз в двох мовах, зміну організаційних винагород та багато інших справ.

ПРЕЗИДІЯ ЕКЗЕКУТИВИ УККА І ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ ПЛЯНУЮТЬ СПІЛЬНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

Ню Йорк. Минулої п'ятниці, 5-го жовтня, тут відбулися наради Президії Екзекутиви Українського Конґресового Комітету Америки, під час яких Президія та приявні на частині її нарад директор Українського Дослідного Інституту в Гарвардському університеті проф. д-р Омелян Пріцак та президент Фонду Катедр Українознавства мґр Степан Хемич обміркували справу заплянованої вже давніше спільної конференції представників українських студій в Гарварді й УККА та українських наукових, професійних і молодечих організацій. Конференція не могла своєчасно відбутися з уваги на недугу проф. Пріцака і тепер вона вже зможе відбутися, а її реченець та форму і характер встановлять спільно проф. Пріцак і екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко.

Президія Екзекутиви УККА в дальшому вислухала приявного на цих нарадах директора Центру Етнічних Студій в Кентському Стейтовому Університеті проф. д-ра Любомира Винаря, який заплянував і вже поступово здійснює, при співпраці багатьох кваліфікованих знавців, підготову важливих публікацій з історії та стану українського поселення в Америці. Докладніше про ці публікації згадано в надрукованому в цьому числі повідомленні про засідання Політичної Ради УККА, на якому проф. Л. Винар також з'ясовував цю справу. Президія Екзекутиви, як і опісля Політична Рада УККА з признанням і вдячністю прийняла інформації про почини і заходи проф. Винаря та одноушно схвалила дати йому в цих заходах повні підтримку.

На дальшому порядку нарад Президії Екзекутиви УККА, крім формальностей, були короткі звіти президента УККА проф. Лева Добрянського з його діяльности у Вашинґтоні, касове звідомлення мґр Уляни Дячук, заява голови Політичної Ради проф. Івана Вовчука, інформація П. Лисогора про підготову до відзначення Січневих роковин, звідомлення мґра Івана Базарка про працю канцелярії УККА, устійнення і доповнення делеґації УККА на Другий СКВУ та інше.

УККА не має ніякого відношення до публікації „листа"

Під час нарад з проф. О. Пріцаком і мґром С. Хемичем заторкнено також відому справу публікації, насамперед у вінніпеґському „Новому Шляху" й опісля в інших українських газетах Канади, тексту одного проєкту листа Екзекутиви УККА до проф. Пріцака і мґра Хемича як дійсного листа, хоча він ніколи не був апробований і не був ані підписаний, ані висланий. Екзекутивний віцепрезидент УККА Йосип Лисогір, який проводив нарадами, й опісля інші члени Президії Екзекутиви з цілою рішучістю ствердили, що УККА і його Екзекутива не мають жадного відношення до публікацій тексту того проєкту листа. Його заяву підтвердив екзекутивний директор мґр Іван Базарко та інші члени Екзекутиви.

Розгортається організаційна кампанія УНС у Канаді

Торонто. Кінцеві осінні місяці цього передконвенційного і ювілейного року УНС посилені організаційною діяльністю. У багатьох Округах відбулися і далі відбуваються організаційні збори з участю членів Головного Уряду, Екзекутиви, членів управ Округ, Відділів та конвенційних делеґатів. Деякі Округи і окремі Відділи широко розгорнули організаційну працю і добиваються повних успіхів. У посиленому змагові беруть участь секретарі-організатори, здобуваючи першенство та привілеї із спеціяльно призначених передконвенційних нагород. Багатьох секретарів-організаторів уже досі одержали золоті і срібні відзнаки 80-річного ювілею „Свободи". Не залишається позаду й Канада. У п'ятницю 28 вересня ц. р. о 8-ій год. веч. у приміщенні Інституту св. Володимира в Торонті відбулися дуже активні і чисельні організаційні збори Торонтської округи з участю представників майже всіх Відділів, включаючи навіть далеко віддалені. Окружні організаційні збори відкрив голова Округи д-р О. Бойко, вітаючи присутніх, а зокрема членів Головного Уряду: сенатора П. Юзика — заступника головного предсідника на Канаду, голову Головної Ради і обласного організатора В. Дідюка, почесну членкиню Головного Уряду, довголітню союзову діячку в Америці п-і М. Демидчук-Чучман. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять сл. п. В. Гірняка, визначного союзового діяча в Канаді. Аналізу організаційної праці Округи, її завдань й можливостей, позитивів і неґативів, практичних зауваг, думок й порад зробив обласний організатор В. Дідюк. Із словом заохоти виступив сенатор П. Юзик, як також п-і М. Демидчук-Чучман. У пожвавленій дискусії слово забирали: Б. Зорич, д-р О. Бойко, Я. Бурий, М. Опалько, В. Остапяк, К. Чорномаз, п-і І. Мельник, І. Курман, В. Шаран і інші. У виступах дискутантів порушено ряд актуальних справ, які конечні для дальшого росту УНС в Канаді, зокрема Канадської Канцелярії із своїм власним домом, більшою пропаґандою про УНС в канадській українській пресі, фінансової допомоги Округам і т. п. Однак усі твердили, що все це є можливе при більш активних зусиллях і рості нашої установи. Окремі секретарі Відділів обіцяли у найближчому часі повністю закінчити організаційні завдання, щоб Торонтська Округа здобула передове місце. Члени головного Уряду У-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Сенатор П. Юзик і В. Дідюк вручають золоті відзнаки п-і К. Онуфрик і п. П. Дяків.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мала війна – велика загроза

Саме в тому часі, як з великодержавних столиць несуться в усі закутини світу надійні запевнювання про відпруження, співіснування, спільність інтересів і подібні благодаті, що мають запевнити народам тривкий мир, в одній з найбільш вразливих частин цього світу, на Близькому Сході, знову загуркотіли бойові літаки і танки, знову загриміли гармати і знову полилася людська кров у війні, що сама по собі ніби „мала", але становить великий клопіт і ще більшу загрозу.

Клопіт мають не тільки ізраїльська й арабська воюючі сторони, але і всі інші народи власне через ту загрозу, яку становить війна в тому обширі. Йдеться бо далеко не тільки про ізраїльсько - арабський територіяльний спір та антагонізм між ними, але й вітальні інтереси стратегічного та економічного порядку двох найбільших світових потуг, З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу. Совєтський Союз зайняв виразно про-арабське становище, що ще більше комплікує справу для Америки, яка має всі причини на те, щоб в цьому спорі і конфлікті не займати однобічного становища.

Сьогодні ще важко сказати як, коли і чим закінчиться новий воєнний конфлікт між арабськими країнами й Ізраїлем. Також досі ще не видвигнено будь-яких обвинувачень щодо будь-якого „того третього", який з цього конфлікту міг би скористати, хоча такі підозріння існують. Можна бо мати певність, що постійна совєтська нагінка на Ізраїль та жидівсько - совєтські антагонізми на світову скалю вже самі по собі могли б бути деякою заохотою до воєнної розправи з Ізраїлем. Додавши до цього стратегічне положення Близького Сходу та арабську нафту, матимемо образ тієї загрози і тривоги, що її викликали в світі останні події над Суезом.

Українознавчі студії під загрозою

Українська громада в ЗСА знаходиться в обличчі особливої ситуації, коли йдеться про українознавчі студії в американських університетах. В минулому, вигляди на такі студії були дуже мінімальні, а то й ніякі, і вся увага з українського боку спрямовувалася на те, щоб в університетські навчальні програми включити українознавчі предмети: історію, літературу, мову. Сьогодні ситуація цілком інакша. Українознавчі студії у такій чи іншій формі знайшли своє місце в цілому ряді американських університетів і коледжів із задовільними перспективами на майбутнє. Найбільшим досягненням треба вважати започаткування українознавчих студій в Гарвардському університеті, оформлення трьох катедр та організування Українського Інституту в системі цього університету.

Позитивна розв'язка цього аспекту українознавчих студій останнім часом, однак, починає натрапляти на серйозну небезпеку у формі байдужого ставлення української студіюючої молоді до українознавчих студій. Не зважаючи на це, що в ЗСА ми маємо близько десять тисяч українських студентів, в тому поважне число тих, які студіюють гуманістичні науки, на курсах української мови, історії, літератури записані дослівно тільки одиниці. На деяких університетах треба було внаслідок такого стану припиняти виклади з цих дисциплін.

У свій час „Свобода" інформувала про цілу програму українознавчих студій в Ратґерському університеті. Ця програма включала мову, літературу та історію, а також організацію Східньоевропейського семінару з наголосом на україністику. В цьому університеті нараховується яких 150 студентів - українців, але, наприклад, на курс української історії записалося всього 14 студентів, в тому двох не-українців. Щоб курс міг продовжуватися, вимагане мінімальне число студентів є 20 осіб. Це саме стосується курсів мови і літератури.

Враховуючи такий стан, вважаємо, що і з боку студентського активу і з боку всіх наших організацій, — зокрема молодечих, — Церков і батьків повинні бути пороблені всі конечні заходи, щоб перемогти байдуже ставлення нашої молоді до питання українознавчих студій. Без цього ми не можемо використати існуючих можливостей і втратимо те, що нам пощастило здобути у висліді великих зусиль в минулі роки.

Sacerdos

ЗЛОВОРОЖА „ІНФОРМАЦІЯ"

I

Вже більше року минуло, як Московський патріярх Пімен, разом із своїм Синодом, вистосував послання до Константинопольського Патріярха, тоді ще Його Святости Атенагораса I, в якому під претекстом ніби недостатньої поінформованости у Вселенській Патріярхії про Українську Православну Церкву в ЗСА, спромігся лише на нікчемне і безсовісне очорнення всього українського церковного руху.

Це послання є найбільш багатомовним і переконливим показником того, що активність Москви в напрямі духовного роззброєння Західнього світу не припиняється і на мить, і що Московська Патріярхія потрапляє додержати кроку Кремлівським червоним верховодам.

Особлива активність Московської Патріярхії на американському континенті почалася з того часу, коли Російська Православна Церква, очолена митрополитом Іоаном Бекішом, забувши в минулому всі взаємні непорозуміння і тяжкі обвинувачення, виєднала для себе автокефалію від патріярхату Московської Церкви. Цей акт приніс не стільки добра новоствореній „Православній Церкві в Америці", наскільки підніс авторитет Москавської Патріярхії, зміцнив духовні зв'язки поміж ними та відкрив всі канали і шлюзи для вільного допливу „нових ідей" від Церкви Матері Московської до своєї вчорашньої дочки, а нині сестри — Церкви Американської, заохотивши першу шукати нових перемог на теренах Америки і Канади.

Ще до проголошення автокефалії Російської Православної Церкви, Московська Патріярхія, всякими правдами і неправдами, на цих теренах мала понад 50 парафій, які по принципі церковної економії, здавалося б, повинні були автоматично опинитися в юрисдикції новоствореної Російської Автокефальної Церкви в Америці. Але так не сталося, бо Московська Патріярхія автокефалію подарувала дуже охоче, однак згаданих 50 парафій залишила за собою всупереч церковним законам, які забороняють творити в одному місті, або в одній державі, дві окремі Православні Церкви. Залишила Московська Патріярхія за собою ці парафії тому, що вони становлять для неї не тільки окрему т. зв. Патріяршу Єпархію в Америці і Канаді, але, будь-що-будь, і джерело немалих прибутків та певну політичну базу тепер і на майбутнє.

Коли ж прийняти під увагу наявність на терені Америки і Канади ще інших „Автокефальних Церков": Сербської, Болгарської, Румунської, що керуються з церковних центрів своїх країн - сателітів, то ми бачимо, що „юрисдикція Москви" сягає далеко, дуже далеко в запліччя вільного світу. Навіть в далекій Японії, де є Православна Церква з дуже мізерною кількістю новонавернених православних японців, що донедавна підлягали Російській Православній Церкві в ЗСА, Москва навела свої порядки, виелімінувала її з юрисдикції американської, а надала цій Японській Церкві „автономію" з Москви.

Не залишилася без уваги Москви і українська Православна Церква в ЗСА, очолена законним і соборно вибраним митрополитом Мстиславом.

Патріярх Пімен, у порозумінні, без сумніву, в першу чергу з товаришем Куроєдовим, а також і зі своїм т. зв. „Синодом", починає „лобову атаку" на Українську Православну Церкву в ЗСА з послання до найвищого духовного авторитету в Православному світі — Святішого Вселенського Патріярха.

Ця піменовська „бумага", названа для благозвучности посланням, далека своїм мирським духом від послань св. Апостолів, або навіть від відомих Християнській Церкві послань мужів Апостольських, таких як св. Ігнатій Богословець, св. Полікарп, єпископ Смирнський та інші, — послання яких були завжди сповнені духом Христової любови, ласки та всепрощення. У патріярха Пімена через все це „послання" червоною ниткою проходить одне бажання — знищити інакшодумаючих, і тому всі події з церковного життя в Україні висвітлені ним однобічно, без глибшої застанови над їх ґенезою. А всі ієрархи і діячі як 20-их років, так і з часів Другої світової війни, представлені в край негативному світлі, яких він обзиває: розкольниками, сепаратистами, розколовчителями, блудними синами та інше.

Своє наклепницьке і злобне „послання" патріярх Пімен починає з висвітлення подій ще в 20-их роках. Ось як він пише про це: „На початку 20-их років група крайніх українських шовіністів, що представляла собою незначну частину парафіяльного духовенства і мирян нашої Церкви на Україні, з міркувань філетичних вирішила відділитися від Матері-Церкви". Таким чином увесь шляхетний державницько - церковний рух в Україні патріярх Пімен зводить до ступня звичайного племінного, провінційного спору, і при тому відразу докладає Вселенському Патріярхові, що ці українські національно - церковні „стремління не знайшли підтримки в нашому єпископаті", тобто московському єпископаті, а навпаки, з самого початку, не заглибившись серйозно в суть справи, цей єпископат ще й поспішно „наклав на носіїв цих стремлінь відповідні канонічні заборони".

(Закінчення буде)

Д. Б. Чопик

У ДОПОМОГУ ДІТЯМ І СТАРШИМ

Напередодні Другого Світового Конгресу Вільних Українців, на якому, між іншим, будуть обговорюватись „Методи збереження української національної субстанції і розвиток культурно-суспільного життя українців у країнах їхнього поселення", корисним було б звернути увагу української громадськости на засоби, при допомозі яких треба проводити нашу працю над самозбереженням. Перше — це наші церкви й громадські установи. Друге — українська родина. Третє — українські виховні книжки. Четверте — школи. Тут буде мова про книжки.

Церкві й родині завжди приходить з поміччю книжка. Вона є там, де навіть немає наших шкіл. Однак книжок, які допомагали б зберегти нашу субстанцію, на еміграції небагато. Вони все таки є! Тут звернемо увагу на дві такі, покищо маловідомі, книжки: 1) 12-ти книжечкова серія ЗАГАДОК Богдана Федчука та 2) перевиданий Науково - Дослідчим Товариством Української Термінології СЛОВНИК СЛІВ, У ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ НЕ ВЖИВАНИХ проф. д-ра І. Огієнка. Перша збірка пригожа для дітей, друга — для дорослих. І одна і друга збірка повинна б мати видне місце не тільки на полицях наших шкіл, церков і установ, але й у кожній родині. Дозвольте вказати чому.

На сторінках „Свободи" часто поміщуються статті (між останніми І. Головінського, Г. Дуди), які обговорюють проблему і методи нашого збереження в діяспорі. З цього видно, бо „Свобода" віддзеркалює живчик наших почуттів, що українська громада свідома проблеми самозбереження й робить заходи, щоб її успішно приборкати. У тій праці, на першому місці стоїть збереження наших дітей. Задля них ми творимо літні оселі й табори. Їм треба дати й добру книжку. І ось таку нам дає наш успішний педагог-ентузіяст і поет Богдан Федчук. Він уже видав понад 500 сторінок розвагово-вишкільного матеріялу в дво- чи три-сторінкових віршиках для дітей до десятого року життя. Це поважний досьогоднішній доробок муравлиної праці нашого письменника. Численні відзиви на появу кожної нової книжечки від дітей, батьків, церков, Пласту й СУМ'у вказують на актуальність і правильність шляху, яким він веде наших маленьких, стимулюючи їх забавами до думання, підсуваючи їм при цьому для запам'ятання факти з українознавства, що подані сухо, дітьми повністю відкидаються. Богдан Федчук вчить майстерно: загадками, анаграмами, шарадами, цікавим спостереженням. Для розбудови й активізації словникового репертуару наших дітей, він дає цілий ряд віршиків п. з. „Доповніть пропущені слова", як, наприклад:

Зима, зима, сипле снігом,
Всюди гарно, біло.
Гей, на двір, дівчата, хлопці
Вибігайте см...!

Швидше, хлопці,
на горбочок,
Теж і ви дівчата.
Витягайте, хто що має,
Головно — с......! ...

Тут прості слова, багато повторень, добрий ритм і тематика, яка живо цікавить дітей, зроблять задачу „доповнити..." забавкою! Подібно й із метаграмами, де зовсім легко дитині відгадати слово, наприклад, сніг, а відтак сніп, бо говориться:

Є слівце — чотири літер:
(букви)
(Взимку землю криє біло) —
Букву ж „Г" на „П"
як зміниш,
Вийде зв'язане уміло.

Шаради також з приємністю відшифровуються дітьми. Ось, наприклад: назви на Житомир і Китай:

Перші — з нього
чорний хліб,
Друге — це спокою час
(Іншим словом)
Разом взяти —
Місто в Україні, в нас.

Перший склад —
морська тварина,
Другий — вигук,
скажу: АЙ.
Разом — край
найбільше людний.
Отже, прошу — прочитай!

Цікавих і влучних поетичних спостережень для дітей у збірках „Загадок" Федчука багато, але не тут місце їх перечислювати. Краще таки заглянути в книжку. Однак для орієнтації варто подати хочби тематику останніх книжечок:

9-та збірка присвячена 75-ій річниці українських поселенців у Канаді, 10-та — сотній річниці Канади, де поміщено також відбитки поштових печаток з українськими назвами місцевостей наших поселень. Їх репрезентує загадка:

Хоч не Україна,
Що ж то за держава?
Є у ній Одеса,
Київ і Полтава.
(Безперечно — це Канада!)

11-та збірка присвячена 50-літтю відновлення української самостійної держави та 25-річчю УПА.

12-та збірка більш розвагового характеру. В ній переважають загадки, влучні логогрифи, метаграми та шаради. Автор збірок тепер підготовляє 13-ту книжечку й розподіляє вже написаний матеріял на додаткових 140 томиків! Це величезний доробок і його належало б опублікувати! Письменникові одному це не в силах зробити та і з часом спішиться, бо він вийшов на пенсію.

Праці Богдана Федчука заслуговують тепер на серйозну критику, але тільки в позитивному розумінні цього слова. Письменник під цю пору ще далі вводить новий матеріял до вже існуючих 15 500 умолоскіток віршованого типу. Це дуже похвально, бо ніщо не може заступити творчих поривів надхнення, однак частина його віршів зачасто показує невигладження, діялектизми й кострубатість, що з малою переробкою могла б бути легко усторонена. Автор говорить, що на перероблювання в нього немає терпеливости, а переписування його прямо мучить. Це зрозуміло, однак, все таки на оточення йому треба звернути увагу. Коли й залишимо діялектизм, то техніка потребує шліфування, як, наприклад, у віршиках з 12-ої збірки:

Чи якнайменше,
чи якнайбільше —
Казатимуть усяково. —

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує інж. Лев Яцкевич

КВАДРАТУРА АВТОМОБІЛЬНОГО КОЛА

Квадратурою називаємо заміну довільної фігури на квадрат тієї самої величини. Квадратура кола неможлива, тому тією назвою окреслюємо неможливе завдання. Таким неможливим завданням є сьогодні одночасна розв'язка двох проблем очищення довкілля та недостачі пального. Головну ролю в обох проблемах грають автомобілі, що хоч народилися в Европі, але країною їх розвитку та удосконалення стала Америка, а конкретно місто Детройт.

Детройт створив змоторизовану добу, оформив американську суспільність та економію XX століття. Під його крилами виросла ціла низка допоміжних промислів, таких, як: рафінерії нафти, газолінові стації, варстати для направи автомобілів, будівництво шляхів, мотелів, ресторанів, нові роди забезпечень тощо.

Автомобільний промисел уможливив розпорошення великих міст на передмістя, спопуляризував систему кредитового продажу та завдав нищівного удару залізниці та масовому транспортові. Автомобіль став синонімом американської індустріяльної й технологічної еміненції за границею та символом добробуту нашого життя в Америці. І неждано цю упорядковану атмосферу нашого змоторизованого життя сколихнула тривожна вістка про енерґетичну кризу та можливість раціоналізації бензини в найближчім майбутнім. В пресі почали появлятися численні статті з докладної аналізою американського імпортового балянсу, переліку можливих джерел нафти в світі та різних концепцій і можливостей зменшення зужиття пального в автомобілях, яких під сучасну пору зареєстровано в Америці поверх 93 мільйони. Більшість авторів тих статтей вважає, що одною з причин надмірного зужиття бензини є завеликий тягар та завелика скорість наших автомобілів. Тягар першого автомобіля, збудованого (1885 р.) Карлом Бенцом, дорівнювався 400 фунтам, а потужністю його рушія 3/4 коня. Сьогодні пересічний автомобіль середньої кляси важить 4,000 фунтів, а потужністю його рушія дорівнюється 200 кінським силам.

Насувається логічне питання — чи такий великий тягар та потужність автомобілів дійсно доцільні і потрібні? Згідно з обчисленнями та дослідами, переведеними в лябораторіях автомобільних компаній, найбільш економічною скорістю самоходів становить скорість 45 миль на годину. При тій скорості рушій зуживає найменше пального. При більших скоростях крива опору повітря (що є функцією 3-го ступеня) йде дуже стрімко вгору, збільшаючи значно зужиття бензини. І так при скорості 65 миль на годину автомобіль зуживає 25 відс. більше, а при скорості 75 миль на годину 50 відс. більше пального, як при скорості 45 миль на годину. Максимальна скорість, дозволена на далекобіжних шляхах коливається між 60 і 70 миль на годину, але кожний автоводій вважає своїм неписаним привілеєм їхати щонайменше 5 миль скорíше, що у висліді збільшує зужиття пального та, посередньо, причиняється до енерґетичної кризи. Але всупереч здоровій логіці та експериментальним даним, автомобільні компанії щороку замість зменшати, — збільшують тягар та потужність автомобілів, які навантажують для їх легшого збуту, автоматичними трансмісіями, автоматичним кермовим та гальмовим уладженнями та „вимогою сьогоднішнього" дня — повітреходолодниками. Як відомо, „перпетуум мобіле" неможливе, і тому кожне з тих уладжень вимагає додаткової сили погону та додаткового зужиття пального. До тих всіх „дір", якими протікає бензина з самоходу, дійшла нова „діра", зумовлена законом про „чисте" повітря. Йдеться тут про пристрої для прочистки емісійних газів, якими в останніх роках автомобільні компанії в Америці устатковують всі нововбудовані самоходи. Ті каталітичні конвентори, завданням яких через круго-обіг випускних газів, абсорбувати шкідливі вуглеводні та окиси вуглецю і азоту, не тільки збільшують непотрібно тягар автомобілів, але обнижують також значно економічно їх рушіїв і, у висліді, збільшують зужиття пального.

Ця система контролі випускних газів є щойно в пелюшках і її удосконалення має коштувати, на думку Національного Комітету Емісії Транспортних Рушіїв, щонайменше 70 більйонів долярів. Далеко краще за американців розв'язали цю проблему, наприклад, японці, в своїм супер- економічнім самоході Гонда, в якому очищується шкідливі продукти пального не назовні, а внутрі рушія. Також незвичайно просто розв'язані ті проблеми в Мерцедесі та в рушіях Ванкеля, які, на мою скромну думку можуть розв'язати в найближчім майбутнім квадратуру автомобільного кола.

ДЕКЛЯРАЦІЯ З'ЇЗДУ КАРПАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ Й КАНАДИ

(1)

Карпатські Українці в приявности членів колишнього Уряду й Сойму Карпатської України та Представника Уряду в Празі, які живуть в ЗСА й Канаді, зібрані на своєму З'їзді в днях 22-24 вересня 1972 року в ЗСА, скликаному Карпатським Союзом в ЗСА, прийняли наступну Деклярацію:

У висліді 1-ої світової війни та проголошеної Президентом Вилсоном засади — права народів на самовизначення, 420 представників населення із поодиноких сільських та міських громад Підкарпатської Руси, зібрані в Хусті на Всенародних Зборах дня 21 січня 1919 року, однодушно проголосили волю населення належати до української держави, яка саме перед роком обновилася в Києві. В тім самім напрямі запали рішення і місцевих народних рад в Старій Любовні, Сваляві й Сиготі. Однак, в наслідок агресивної війни совєтської Росії й Польщі проти України, ці постанови не було можна перевести в життя.

Референдум Американської Народної Ради Русинів, зібраної в Скрентоні, Па., дня 12 листопада 1918 року рішив більшістю 67% (28% було за Україною), щоб: „Угро-Русини з найширшими самостійними правами, як штат, на федеративній основі, приключилися до Чехословацької демократичної республіки під умовою, що до нашої країни повинні належати всі оригінальні угро-руські столиці: Спіш, Шариш, Земплин, Абауй, Гемер, Боршод, Унг, Уґоча, Береґ і Марамором". (Експозе д-ра Г. Жатковича, першого губернатора П. Руси, стор. 3). Центральна Руська Народна Рада в Ужгороді висловилась в травні 1919 року рівнож за приєднанням краю до Чехословацької республіки на тій самій автономній і територіяльній основі. Рішення обох Рад були передані Мировій Конференції в Парижі й творили основу для її рішень.

Мирова Конференція в Парижі затвердила це приєднання договором, підписаним в Сен-Жермен ан Ле дня 10 вересня 1919 року. Постанови договору, артикул 10 звучить: „Мировим договором в Сен-Жермен території русинів на південь від Карпат була гарантована найширша автономія, сумісна з цілістю Чехословакії". Постанови цього договору були рівнож включені до конституції Чехословаччини пар. 3, конституції з 29 лютого 1920 року ч. 121 Зб. з і р. Таким чином, Подкарпатська Русь мала міжнародну й конституційну ґаранцію своїх автономних прав.

Чехословацька республіка перевела автономію в життя щойно конституційним законом ч. 328 з 22 листопада 1938 року, відступ III, пар. 4, яким змінено конституцію з 29 лютого 1920 року та перетворено Республіку на федеративну державу чехів, словаків та українців. Виконним органом федеративної Подкарпатської Руси став її тричленний уряд, який був одночасно й членом центрального уряду в Празі (пар. 70 конституції).

Згідно з постановою конституційного закону ч. 328 були переведені дня 12 лютого 1939 року вибори до Сойму Карпатської України, в яких вибрано 32 членів Сойму, як законодатний орган краю.

В наслідок проголошення незалежности Словаччиною дня 14 березня 1939 року Чехословацька республіка перестала де-факто існувати. Уряд Карпатської України того самого дня ухвалив проголосити Карпатську Україну самостійною державою. Рішення відносно проголошення повної незалежности передав з доручення свого Уряду представник Карпатської України в Празі особисто чехо-словацькій владі та нотифікував амбасадам поодиноких держав: ЗСА, Англія, Франція, Німеччина, Італія, Юґославія, Румунія, Польща. Дня 15 березня Сойм Карпатської України ухвалив закон ч. 1, в якому постановлено: „Карпатська Україна є незалежна держава".

За попередньою згодою канцлера Німеччини Гітлера, Мадярщина зразу дня 14 березня мілітарно напала на Карпатську Україну, що привело до збройного конфлікту та повної окупації краю Мадярщиною, яка тривала до жовтня 1944 року. Після II світової війни Карпатська Україна була приєднана на основі чехословацько-совєтського договору до України. Пряшівська Русь, тобто територія, заселена русинами-українцями на сході Словаччини, осталась і надалі під чехословацькою адміністрацією.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКО-СОВЄТСЬКИЙ ДОГОВІР

Чехо-Словаччина, всунена глибоким клином між двома ґерманськими державами — Німеччиною і Австрією, — постійно відчуває німецьку небезпеку для свого національного і державного існування. Цим слід пояснити довговікову культурну й національну орієнтацію чехів на слов'янський схід, головно — Росію. Під таким політичним кутом рівнож треба розглядати й чехословацько-совєтський договір відносно приєднання Карпатської України після II світової війни.

Карпатська Україна була мостом Чехо-Словаччини між двома світовими війнами до Малої Антанти, а після II світової війни мала стати мостом до СССР. Це виразно підкреслив Бенеш у своїй статті „Postwar Czechoslovakia" у „Foreign Affairs", річн. 24, 1944-45 рр., стор. 397-8 такими словами: „Ще в 1919 році ми оба (я і Масарик) уважали Чехо-Словаччину опікуном Рутенії і були охочі відступити це опікунство, коли український народ стане національно соборним. Це сталось, коли Східня Галичина була включена до Совєтської України".

Такий погляд Бенеша був у повній згоді з його політичною концепцією, яку він виявив в 1939 році під час розмови з амбасадором Совєтського Союзу І. Майським у Лондоні словами: „Я не знаю, як відносини розвинуться дома, але для будуччини є потрібним, щоб Совєтський Союз став нашим сусідом і Мадярщини. Після цієї війни ми мусимо бути тривалими сусідами Совєтського Союзу. Для мене це є одна з лекцій Мюнхена. (Підкреслення Бенеша). Проблема Подкарпатської Руси буде між нами вирішена пізніше, і ми напевно, погодимося". (Бенеш: Спогади, стор. 139).

Наведену концепцію сподіваної ґарантії для Чехо-Словаччини з СССР було можна здійснити тільки через Карпатську Україну, і то щойно тоді, коли Бенеш став з екзильного, конституційним Президентом, та коли парлямент в Празі міг прийняти в цьому напрямі відповідне конституційне рішення, бо мова була про відступлення державної території.

Совєтський Союз приступив рівнож до формальної реалізації приєднання щойно тоді, коли був в посіданні території Карпатської України. Дня 26 листопада 1944 року в Мукачеві відбувся З'їзд Народних Комітетів, який прийняв однозгідне рішення, відповідне місце якого в Маніфесті звучить: „Перший З'їзд Народних Комітетів всієї Закарпатської України постановляє: Воз'єднати Закарпатську Україну зі своєю матір'ю Радянською Україною і вийти зі зі складу Чехословакії".

(Продовження буде)

Золотий Ключ

(З приводу вечорів гумору й сатири Зої Ніконенко-Когут і Ірини Кобзяр-Залеської)

Про мистців слова кажуть добрі люди, що Господь обдарував їх „золотим ключем" до сердець їхніх слухачів. Це стосується не тільки до поетів і письменників, але й до добрих проповідників, місіонарів, учителів, промовців, мистців сцени й декляматорів, що своїм живим або писаним словом захоплюють своїх слухачів або читачів, беруть їх немов у полон чаром і непереможною силою свого слова. Добрі проповідники та промовці не раз вирішали долю свого народу. Слова поета: „Коли народ у неволі — то вождями його стають поети" — мали й мають своє значення для всіх бездержавних і поневолених народів.

В Україні було багато неперевершених мистців живого слова, що мали рішальний вплив на своїх сучасників. Видавництво „Євшан-Зілля" видало в Торонті 1972 р. незвичайно цінну книгу — „Слово пламенем взялось" пам'яті вічної слави нашому „з Божої ласки" мистцеві живого слова — сл. п. Юліянові Геникові-Березовському. В ній згадується і про багатьох мистців живого слова в Україні.

Серед сучасної еміграційної сірої буденщини занепадає плекання рідної мови, занепадає й мистецтво живого рідного слова серед нашої молоді. Чимраз менше маємо таких наших людей, обдарованих мистецтвом живого слова.

Тому незвичайно милою несподіванкою для всіх наших любителів живого мистецького слова стали виступи наших мисткинь з Австралії: поетеси Зої Ніконенко-Когут і Ірини Кобзяр-Залеської, театральної артистки, з вечорами гумору й сатири по Америці й Канаді — серпень - листопад 1973 року.

Вже від першого їхнього виступу на американській землі їхні слухачі були просто очаровані незвичайною оригінальністю, свіжістю і глибиною думок сатир Зої Когут, з таким громадським наснаженням, такою актуальністю заторкнених проблем, як теж високомистецькою подачею живого слова їхньою авторкою та артисткою Іриною Залеською. Поетичний талан і сценічний хист сплелися разом в одну гармонійну цілість вечора гумору й сатири, що зачудовує своєю небувалою в нас новістю, модерністю, глибоким та сміливим підходом до сучасних світових і наших, внутрішніх проблем. А над усе — справжній „к о з а ц ь к и й" гумор козачки Зої, уродженки Слобожанської України, де живі традиції славетної Гетьманщини. Вона народилася в Сумах, недалеко Путивля, де колись княжна Ярославна плакала на мурах замку, очікуючи свого чоловіка, хороброго князя Ігоря, з походу на половців.

Наші австралійські гості виступають напереміну, і — маючи зовсім інакшу краску голосу, урізноманітнюють, уцікавлюють вечір, взаємно себе доповнюючи. Голос у Зої звучить епічно, героїчно, з теплою, альтовою закраскою, немов речиталь давніх кобзарів. Зате голос в Ірини ніжний і ліричний, сопрановий, добре віддає настроєві, вітчизняні поеми. Разом вони творять унікальний дует мистецького слова, що глибоко западає в серця слухачів, які відчувають незрівняну красу рідного, живого слова та глибину думок. Вже з першого їхнього слова: „Галло, Американська Україно!" — вони нав'язують живий контакт із слухачами, що триває ввесь час їхньої програми, аж до ліричного фіналу — „Прощайте" Часті рясні оплески, усміхнені обличчя, гучний регіт на залі — перервали програму, але це вислів одобрення й теплого сприймання слухачів. Кінцева стояча овація з невмовкаючими оплесками, завершує кожний їхній виступ.

„Австралійський" вечір гумору й сатири складається з бадьорого й дотепного вступу та ліричного, сантиментального фіналу, — а в середині, в майстерно побудованому діялогові, вони обговорюють в азбучному порядку різні проблеми й події з сучасного життя, українського, еміграційного, та світового. Гостросатиричні поеми чергуються з ліричними, вітчизняними, що вносять настрої туги за „втраченим раєм".

Варто відзначити сатиричний діялог „Доля", що в ньому авторка немов кладе на операційний стіл недуги нашої еміграції з їхніми незбагненими бажаннями, що не може найти спільного шляху до одної мети. Найбільш сатиричного „перцю" мають поеми: „Ой, думи, ви думи", „Шляхи тернисті", „Татам сьогоднішньої молоді", „Сини", „Вуменс ліберейшен", „Модерніст", „Протести і протестуючі". Зворушують ліричні „м а й с т е р ш т і к и": „Бабине літо", Кілька слів", „Різдво", „Рідне місто" і „Я".

Ціла програма буде надрукована у другому виданні творів Зої Когут у 1974 р.

Після кожного виступу підходили до обох мисткинь учасники вечора та в сердечних словах дякували за такий, досі небувалий вечір. Загальна думка була, що — „такого вечора ще в нас не було!"

Підходили сивоволосі наші сеньйори і не могли найти відповідних слів, щоб висловити своє признання. Старші жінки дякували зі сльозами в очах за те, що пригадали їм молоді літа в рідному місті. Підходили молоді студентки і студенти, що не завжди могли свобідно висловитися по-українськи, і помагали собі англійською мовою, — висловлювалися з молодечим ентузіязмом про цей досі небувалий, перший український літературний вечір, що дійшов до їхніх сердець і наповнив їх гордістю, що й українці мають у поезії щось нового, свіжого й модерного, сприємливого для сучасного покоління. Дякували і давні емігранти, що вже малощо розуміють по-українськи, але відчули чар рідного слова. Один такий, уродженець Америки, заявив: „Ай донт андерстенд ту мач Юкрейнісн — бат ю ар терріфік!"

Бо рідне слово, в мистецькому виконанні, довершує чудес, але треба вміти його передати, донести до сердець слухачів, щоб вони відчули подих Рідної Землі, щоб віджила й оновилася навіть і зачерствіла душа!

Але для того треба мати і вміти по мистецьки володіти „золотим ключем" так, як наші дорогі й рідні гості з Арґентини!

Іван Дурбак

ЗА НОРМАЛІЗАЦІЮ СОВЄТСЬКО - ЯПОНСЬКИХ ВЗАЄМИН

Триденний побут японського прем'єра Какуеї Танаки в СССР мав на меті уточнити передумови совєтсько-японської співпраці, в першій мірі на економічному відтинку. Як відомо, між Японією і СССР досі не підписаний мирний договір у зв'язку з японськими вимогами до СССР повернути чотири захоплені під кінець Другої світової війни японські острови. СССР тепер заінтересований у японських кредитах для розбудови природних ресурсів Далекого Сходу, в першій мірі видобування нафти та природного газу. В загальному йдеться про кредити на різні проєкти на загальну суму одного більйона долярів.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Тети Олени Ремеза

на фонд видання Щоденника Начальної Команди УГА складають:

$10.00 — Софія ЛЕПКІВНА
10.00 — Анна і Роман ПЕТРІНИ

В глибокому смутку повідомляємо, що в понеділок, 8-го жовтня 1973 року відійшов від нас у Вічність на 80-му році життя

Проф.

ЮЛІЯН КАМЕНЕЦЬКИЙ

педагог, пластовий і громадський діяч.

ПОХОРОН відбудеться у четвер, 14-го жовтня 1973 року в Стоктон, Каліфорнія.

Горем прибиті:

дружина — НАТАЛІЯ
сини: ІГОР з дружиною ХРИСТЕЮ і сином АНДРІЄМ
ЛЕОНІД з дружиною УЛЯНОЮ і синами: МАРКОМ і МИРОНОМ
донька — АРІЯДНА з мужем ЯРОСЛАВОМ ТЕРЛЕЦЬКИМ і дітьми: РОКСОЛЯНОЮ і ОЛЕГОМ
сестра — ГЕЛЯ в Польщі

З великим смутком повідомляємо Рідню, Друзів і Знайомих, що у вівторок, 25-го липня 1973 року, несподівано відійшов у Вічність, на 74-му році життя, наш ТІТОЧНИЙ ШВАҐЕР і ВУЙКО, в Буенос Айресі, Арґентина

бл. п. Проф.

СТЕПАН ЛИПИНСЬКИЙ

гімназійний професор в Дрогобичі, учасник Визвольних Змагань і колишній УСС.

Осиротив дружину Ольгу з дому Попель, синів: Іриня з родиною, Ярослава з родиною і Романа.

Горем прибита Рідня в Америці:
ОЛЕНА КОЛЕНСЬКА
ІВАННА СТОЙКО
ОЛЬГА СТЕФАНОВИЧ

З безмежним жалем і смутком повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 7-го жовтня 1973 року помер в Дрогобичі, Україна, наш Найдорожчий БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

АНДРІЙ КУШНІР

Залишив у глибокому смутку дружину Юлію в Україні.

Горем прибиті:

син — СТЕПАН з дружиною ОЛЬГОЮ
внуки: МАРІЯ, ХРИСТИНА і ТЕРЕШКА

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Кузена

бл. п. інж. ТЕОДОРА ІЛЬНИЦЬКОГО

на фонд набуття Пластової Домівки в Арґентині, через Комітет в Торонто, Канада, складають 100.00 долярів

інж. Ростислав і Ася ІЛЬНИЦЬКІ
Льомас Де Замора, Арґентина

З Рідними, Приятелями, кол. Парафіянами і Земляками ділимося болюче сумною вісткою, одержаною з Рідного Краю, що дня 27-го вересня 1973 року у Львові, упокоївся в Бозі на 90-му році трудолюбивого життя, наш Найдорожчий і Незабутній ЧОЛОВІК, ТАТО, ТЕСТЬ, БРАТ і ДІДУСЬ

св. п.

о. АНАТОЛЬ КОЗАК

кол. довголітній парох Болинович, а відтак парох і декан Любачева, в Західній Україні.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Безмірним горем прибиті:

дружина — КЛИМЕНТИНА
син — ТЕОДОСІЙ з родиною, в Україні
доньки: МАРІЯ НАКОНЕЧНА з родиною в Україні
ІРИНА КОЗАК з родиною
ОЛЬГА ГАРАСОВСЬКА з родиною — в Канаді
НАДІЯ ЮРЕВИЧ з родиною, у Великій Британії
брат — д-р МОДЕСТ КОЗАК з дружиною, в ЗСА
Ближча і дальша Рідня в Україні, Канаді і ЗСА

САМОСТІЙНИЙ ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ ділиться сумною вісткою, що в четвер, 4-го жовтня 1973 року, упокоїлась в Бозі, в Бронксі, Н. Й., по довгій і тяжкій недузі наша довголітня Членкиня

сл. п.

ОЛЬГА ПЕЛЬЦ

медсестра і громадська діячка.

Горем прибитій Родині, найглибші співчуття складає

УПРАВА

Розгортається організаційна кампанія...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

НС вручили ювілейні відзнаки 80-річчя „Свободи", які одержали: золоту і срібну — В. Дідюк, срібні: Б. Зорич, В. Шаран, І. Курман, п-і І. Мельник. І Дідюк поінформував про 80-річчя „Свободи", а після дискусії одноголосно рішено відзначити цей ювілей окремою імпрезою в грудні ц. р. Покликано діловий комітет у складі: В. Дідюк, д-р О. Бойко, Б. Зорич. Окремими відповідями і вияснениями багатьох заторкнених справ та інформацію сенатора П. Юзика про можливості набуття Союзового Дому в Торонті та подякою за активну участь у зборах д-р О. Бойко закрив збори.

Другого дня, 29-го вересня ц. р. о 3-ій год. по пол. в залі церкви св. Духа в Гамільтоні відбулися такі ж успішні організаційні збори Ніягарської Округи. На зборах були заступлені окрім одного, всі Відділи. Наради відкрив голова Ніягарської Округи Петро Дяків, вітаючи присутніх та членів Головного Уряду УНС, сенатора П. Юзика — заступника головного предсідника на Канаду і його дружину, В. Дідюка — голову Головної Ради і обласного організатора. Збори розпочато молитвою, яку провів о. М. Байрак — душпастир церкви св. Духа, після чого вшановано однохвилинною мовчанкою сл. п. В. Гірняка, кол. союзового організатора-діяча, який помер недавно у Віндзорі. Протокол писав секретар Округи Р. Фаринич. Про організаційні завдання Ніягарської Округи, яка тепер як і минулого року є передовою Округою та на сьогоднішній день уже виконала завдання на понад 80 відсотків. Зокрема перед ведуть Відділи, де секретарями є: П. Дяків, п-і К. Онуфрик, п. Д. Пищ, п. Р. Фаринич, П. Самець, говорив В. Дідюк. Він підкреслював повну співпрацю секретарів, їх добру волю й охоту до праці. Вказав як на добрий приклад, співпрацю управи Відділу 416, де головою є Б. Кульчицький. Сенатор П. Юзик у своєму слові підкреслив позитиви Ніягарської Округи, погратулював їй за успіхи та побажав дальших, відзначуючи заслужених секретарів, які одержали ювілейні відзнаки, 80-річчя „Свободи", Петро Дяків, Катруся Онуфрик золоті і Дмитро Пущ срібну. У дискусії слово забирали: почесний голова Округи Є. Омельченко, Р. Фаринич, Б. Кульчицький, М. Шпурко, п-і К. Онуфрик, П. Дяків, П. Самець, О. Касюхнич. Також порушено справу відзначення 80-річчя „Свободи" та рішено відзначити його у листопаді у Гамільтоні. По довшій виміні думок, питаннях і відповідях, рішено докласти всіх старань, щоб Ніягарська Округа вповні виконала своє завдання ще перед закінченням року. Подякою за активну участь у зборах голова Округи п. П. Дяків закрив наради.

ПОЛІТИЧНА РАДА УККА ВІДБУЛА ЗБОРИ В НЮ ЙОРКУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

та міськими властями. Він твердив, що на цьому відтинку наша молодь повинна бути особливо активною.

Обі доповіді про дії Відділів УККА викликали дуже пожвавлену дискусію.

Справи спільної конференції з представниками Фонду Катедр Українознавства

З черги проф. І. Вовчук, на поставлений запит на початку нарад, зреферував справу давно запланованої спільної конференції представників УККА, українських наукових, професійних та молодечих організацій з представниками ФКУ, в цілі з'ясування цілого ряду справ, що відносяться до Катедр Українознавства та Українського Дослідного Інституту при Гарвардському Університеті. Він заявив, що попереднього дня, в п'ятницю, 5-го жовтня, він був на засіданні Президії Екзекутиви УККА, на яке запрошені були проф. Омелян Пріцак, директор Дослідного Інституту в Гарварді, та мґр Степан Хемич, голова ФКУ, в цілі устालення остаточної дати для такої ж конференції. Як відомо, твердив проф. І. Вовчук, проф. Пріцак в листі з дня 31-го травня 1973 року, засадничо погодився на таку конференцію, але просив, щоб її відложити з огляду на його недугу.

По двогодинній дискусії, — інформував проф. І. Вовчук, — Президія Екзекутиви УККА та проф. Пріцак і мґр Хемич разом устійнили, що остаточне місце і час, як теж формат самої конференції та її предсідник, — будуть усталені в порозумінні між екзекутивним директором УККА мґром Іваном Базарком та проф. О. Пріцаком протягом одного місяця, цебто до 5-го листопада 1973 року. Подавши повищі інформації, проф. І. Вовчук зайняв особисте становище до запланованого з'їзду Фонду Катедр Українознавства, що має відбутися в Детройті в днях 20-го і 21-го жовтня ц. р., в програмі якого не намічено звітів Контрольної Комісії, Наукової і Апеляційної Рад.

Широка дискусія вказувала на зацікавлення порушеною проблемою.

Політична Рада УККА одобрила персональні зміни в членстві представників Організацій, а саме: від Крайової Управи ТУСМ'у входити будуть Аскольд Лозинський і Ігор Длябога, а від Організації Українців Революційно - Демократичних Поглядів в ЗСА увійдуть Віктор Борута і Г. Онищенко.

Рівнож Політична Рада одноголосно прийняла рекомендації мґра Я. Рака в в справі реорганізації та пожвавлення праці Відділів УККА — основ нашого громадського життя.

Прийнято рекомендацію А. Лозинського, щоб Екзекутива УККА вислала обіжники до Відділів УККА в справі поправки сен. Генрі М. Джексона до резолюції конґресменів Мілса та Ваніка проти будь-яких торговельних привілеїв для СССР; та бажання Політичної Ради, щоб Секретаріят СКВУ та Інформаційне Бюро СКВУ в майбутньому мали свій осідок в Ню Йорку.

З України Москва забрала один мільярд пудів збіжжя

Москва. — Центральний комітет КПСС та совєтський уряд опублікували 9 жовтня повідомлення про те, що „українські колгоспники продали державі" 16.7 мільйонів метричних тонн збіжжя (один мільярд пудів), тобто „виконали плян", який наклала на Україну і українських хліборобів Москва, а який специфікував Л. Брежнєв ще в половині серпня, виступаючи з промовою в Києві та „нагороджуючи" Українську ССР орденом Дружби народів. У повідомленні ЦК компартії та совєтський уряд „ґратулюють" українським колгоспникам за рекордову „продаж зерна державі" і за загальний збір збіжжя кількістю 39.5 мільйона тонн. Цьогорічний збір збіжжя в Україні є найбільший за останніх 50 років, бо перевищив кількість збіжжя з 1971 року, коли було зібрано 39.4 мільйони тонн. Совєтський уряд надіється загального збору збіжжя по цілому СССР кількістю 197.4 мільйонів тонн, але жнива ще не закінчені у всіх частинах СССР і немає ще повних даних.

ЙОРДАНІЯ ЗБЕРІГАЄ НЕВТРАЛЬНІСТЬ

В той час, коли інші арабські держави спішать з меншою чи більшою допомогою Сирії та Єгиптові у війні проти Ізраїля, король Йорданії Гуссейн заявив, що Йорданія не приєднається до війни проти Ізраїля. Зберігаючи невтральність у конфлікті, Йорданія не дозволить Ізраїлеві використовувати свого повітряного простору.

„Обід в городі" придбав $5,000...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

віті Вестчестер, де тепер проживають п-во Гольдмани зі своєю 6-тирічною донечкою Олексою.

Товариство, яке зібралося на цей „обід в городі", було неначе перекроєм української громади східнього побережжя ЗСА. Були заступлені академічний, професіональний та студентський світи. Із професорів університетів були присутніми, наприклад, проф. Омелян Пріцак, проф. Ігор Шевченко, проф. Юрій Шевельов, проф. Олег Федишин, проф. Володимир Петришин і інші. Професіональний світ був представлений кількома ґенераціями лікарів, інженерів, адвокатів, підприємців та їхніми дружинами. Між гостями був також голова ФКУ мґр Степан Хемич з дружиною. Обслугу при цьому обіді під відкритим небом виконували студенти з Ню Йорку та околиці. На цьому обіді можна було побачити не тільки представників майже всіх професій, але також представників різних ґенерацій.

Після обіду відбувся мистецький виступ актора Василя Шуста. Нав'язуючи до українських студій в Гарварді, тут народжений актор в дотепний і веселий спосіб подав кілька прикладів, як йому стала в пригоді його двомовність. Крім того, він прорецитував українською та англійською мовами три вірші Тараса Шевченка: „Садок вишневий", „Мені тринадцятий минало" та „Заповіт". Слухачі тепло привітали цього талановитого актора.

Опісля, голова Комітету Українських Студій в Гарварді проф. Омелян Пріцак поділився зі слухачами кількома думками про потребу й завдання цих студій. Він сказав, що в теоретично „суверенній" Українській ССР не можливо розвивати української науки, бо „старший брат" старається не допустити до розвитку високої української культури, а всіма засобами пробує поширити тільки „єдину імперську культуру". Тому, сказав проф. Пріцак, українські поселенці в Північній Америці мусять перебрати на себе обов'язок продовжувати існування української ідентичности, яка є підставою всякої культурної та політичної діяльности. Три катедри українознавства й Український Науковий Інститут у Гарварді відіграють дуже важливу ролю в збереженні цієї української ідентичности. Але, щоб українські студії в Гарварді були на найвищому рівні, Комітет постановив не спішитися з обсадженням катедр. Комітет передбачає, що перших 15 років будуть „підготовчим періодом" під час якого головна увага буде звернена не на навчання в загальній університетській програмі, а на „інкубаційний" процес для підготовки нових кадрів і підручників. Отже, заявив проф. Пріцак, щойно за яких 15 років можна буде зробити остаточні рішення щодо призначень на катедри.

Опісля, проф. Ігор Шевченко подякував п-ву Гольдманам за цей „обід в городі" та запросив їх відвідати Гарвард. Подяку склали також гості, які прибули на цю своєрідну імпрезу.

Пізнім вечором, коли більшість гостей роз'їхалася додому, „обід в городі" перенесено до чарівної хати п-ва Гольдманів. Там господарі та невеличка групка гостей мали змогу почути гру відомої талановитої піяністки панни Юліянни Осінчук.

ФРАНЦІЯ ПІДТРИМУЄ АРАБІВ

Французький міністер закордонних справ Жоберт заявив, що французький уряд підтримує ідею миного полагодження арабсько-ізраїльського конфлікту, але не підтримує пропозиції на форумі ОН, щоб зобов'язати воюючі сторони, зокрема арабів, повернутися на вихідні позиції, до демаркаційної лінії з 1967 року. Як відомо, Франція, крім СССР, є головним постачальником літаків і зброї для арабських країн.

У ДОПОМОГУ ДІТЯМ І СТАРШИМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

І виглядом ріжниця буде.
А важити однаково.
(Стор. 6) Це так про дірку.

Слово „усяково" тут дуже натягнене й не літературне. Закінчення -во там, однак, зовсім непотрібне. З дуже малими змінами, цей віршик міг би так звучати:

Чи найменше,
чи найбільше —
Казатимуть всяко, —
І на вигляд ріжнитисьме,
І важить однако.

У віршику „Які то дзвіночки?" (стор. 12) Б. Федчук вживає забагато слів. Діти ж люблять спонтанність, а там поет хотів придержуватись у всіх рядках чотиристопного хорея й скомпонував так:

Дзвонять, дзвонять
десь дзвіночки,
Нам то голосу не чути,
Тільки комашкам цей голос
Зрозуміти і збагнути.

Дзвонять, дзвонять
десь дзвіночки,
Кличуть комашок до себе:
Гей! На мед приходьте,
нектар!
Не соромтесь без потреби.

У другому рядку першої стрічки вираз „нам то" зовсім непотрібний. Його треба випустити й, поставивши слово „комашки" під правильний наголос, цей віршик став би більш оживленим, внісши ритмове урозмаїтнення, як, наприклад:

Дзвонять, дзвонять
десь дзвіночки,
Голосу не чути.
Лиш комашкам цей-то голос
Зрозуміть, збагнути.

Дзвонять, дзвонять
десь двіночки,
Кличуть бджіл до себе:
Гей! На мед приходьте,
нектар!
Сором — без потреби.

Добрий редактор міг би стати в пригоді нашому письменникові, але кошти на це не дозволяють. У такому скрутному положенні вихід не легкий. Але коли зважити, чи автор повинен випустити свої дальші збірки, чи ні, то наш осуд йде беззастережно за першим — так! Для добра наших дітей, ми бажаємо авторові успіху у виданні всіх приготовлених книжок і закликаємо тих, хто може, дати йому в цьому потрібну поміч. Через СКВУ — це було б найкраще перевести.

Друга книжка, яка заслуговує нашої уваги й обговорення на семінарах II СКВУ — це „Словник слів у літературній мові не вживаних" Огієнка. У нашій сьогоднішній еміґраційній ситуації щораз більше приходять до голосу нові люди, які не мали змоги повністю опанувати систему української мови, бо вони користуються у своєму професійному житті мовою країни поселення, що зовсім оправдане. Однак, зв'язок цих людей з життям української громади є такий сильний і боління її приблемами є таке щире, що воно їх приневолює до публічних виступів зі своїми порадами на зібраннях та у пресі. Роблячи це, вони відчувають недостатність свого знання з української мови й задля цього іноді опускають руки, позбавляючи нашу громаду корисних порад. Нам треба їх переконати, що цього не слід робити.

На західньоукраїнських землях перед війною була подібна ситуація та її українці здолали. У той час у Галичині, як і тепер тут, було видно сильний вплив діялектизмів і своєрідних ідеолектичних висловів, яких треба було вистерігатися. Тут нам можна бути трошки більше ліберальними. На зібраннях не треба звертати уваги на відхилення, бо тоді важний не діялект, а думка й щире, позитивне зацікавлення - поміч для корисної розв'язки зароки. На письмі відхилень треба завжди уникати. І саме в цьому приходить нам з поміччю „Словник..." Огієнка. Він, за словами проф. д-ра П. Ковалева, „допомагає нам шукати правильні шляхи, якими мають іти працівники пера — вчені, редактори, журналісти та інші. Словник складений з дуже влучним поясненням", що, додамо, допоможе без учителя кожному, хто бажає писати до наших газет і журналів. Для цих, хто приготовляється з доповідями й публічними виступами перед українською пулікою, „Словник..." Огієнка подає наголоси слів, що прийняті літературною мовою, як обов'язуючі. Цей словник — велика поміч нашим громадянам. Ми вітаємо його перевидання. Він, як каже проф. Ковалів, „послужить знаряддям об'єднання всіх українців в одну велику національну родину з однією соборною українською літературною мовою".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 12-го ЖОВТНЯ 1973 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ Відд. 371, о год. 7 веч. в залі УНДому в Ірвінґтоні. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стецім, гол., Леся Назарук, касир, Ю. Баранюк, секр.

СУБОТА, 13-го ЖОВТНЯ 1973 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори Б-ва св. Володимира 130 Відд. о год. 6-ій веч. в домівці Укр. Кат. Ветеранів при 33 Схід 7 вул. — Проситься чл. прибути. — Ю. Юрків, секр.

ЕМБРЕДЖ, Па. Місячні збори Б-ва св. Василія 161 Відд. о год. 7-ій веч. в домі Відділу при 600 Гленвуд Евню. На порядку нарад важливі справи, тому проситься чл. прибути. — А. Джула, секр.

НЕДІЛЯ, 21-го ЖОВТНЯ 1973 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о год. 2-ій по пол. в Укр.-Амер. Клюбі при 292 Гадсон Авеню. Проситься вирівняти вкладки. — М. Яремчук, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, Ч. 7008. Каану заперечує брехні знахаря

Чому ти турбуєшся, Тарзане? – Ми щасливі, що вертаємо додому!

Так довго, як знахар матиме впливи у твоєму селі, то ми матимемо клопоти!..

Слова Тарзана є майже пророчими...

Гляньте! Тарзан — Атакуйте!..

Ні! Ні! Ось там мій син Каану... та наші браття Буту!

Ні! Це душі тих Буту, що їх убив Тарзан.

Він бреше! Як ваш воєнний ватажок, я, Каану, будучи цілком живим, наказую вам покласти долів ваші списи!